

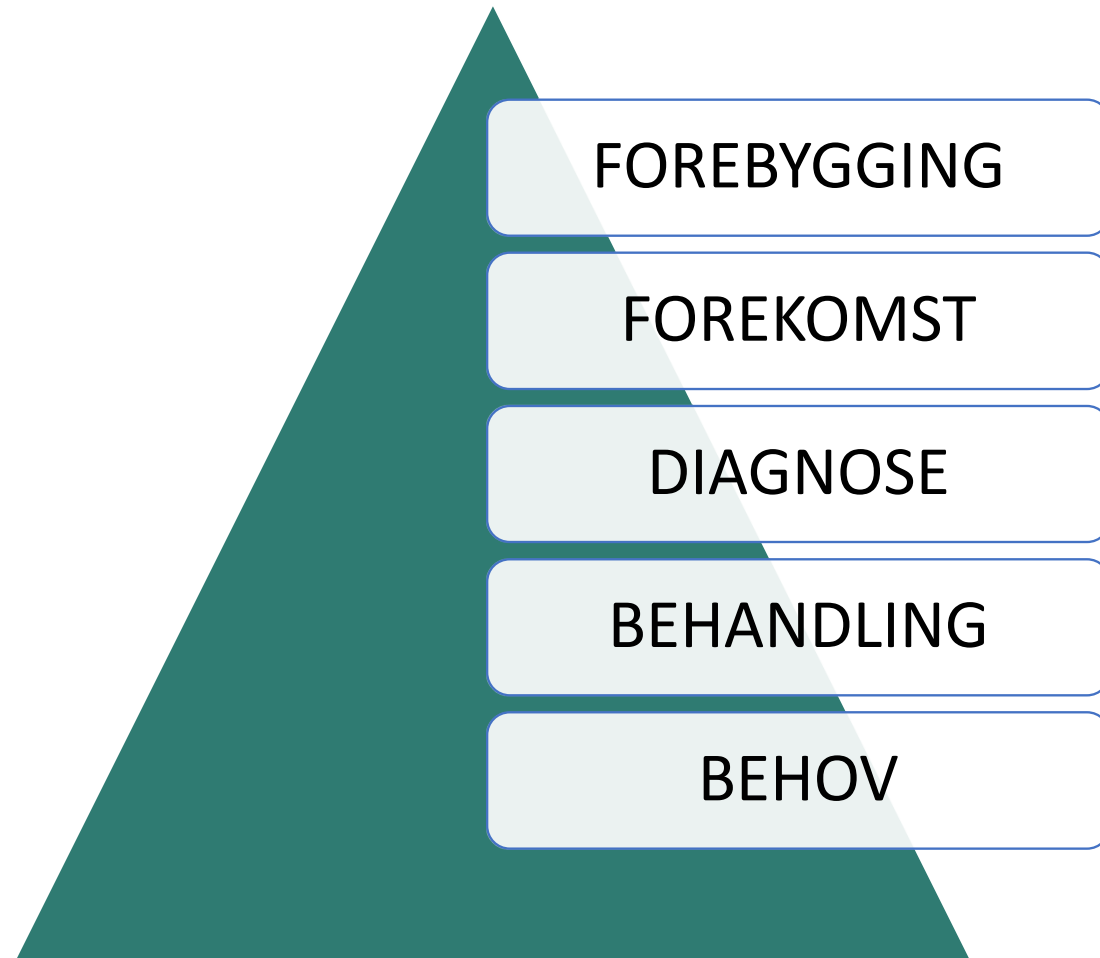
Demens

Nytt om forskning

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

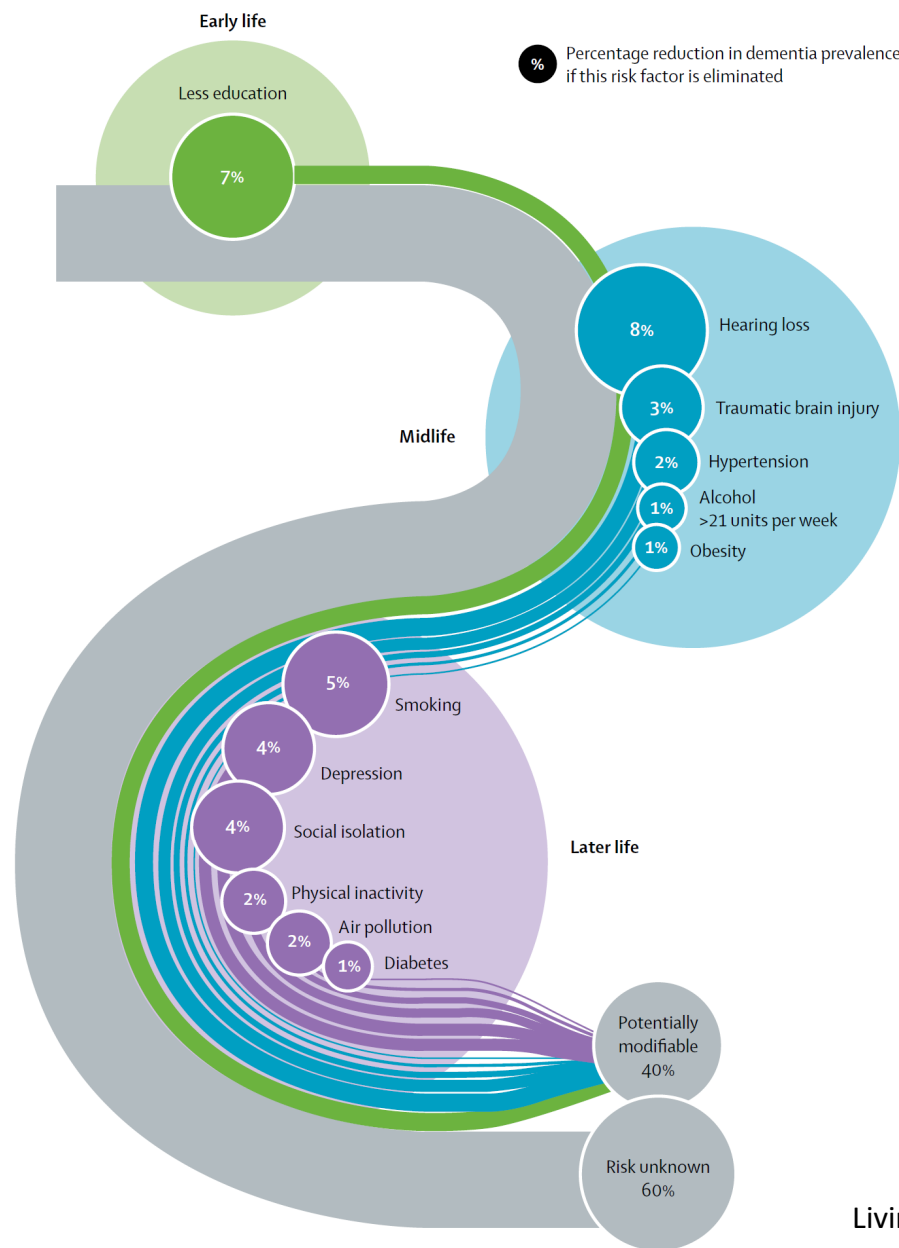
NYTT OM FORSKNING!

FOREBYGGING

FØRTI PROSENT
KAN FOREBYGGES

Livingston et al. Lancet 2020

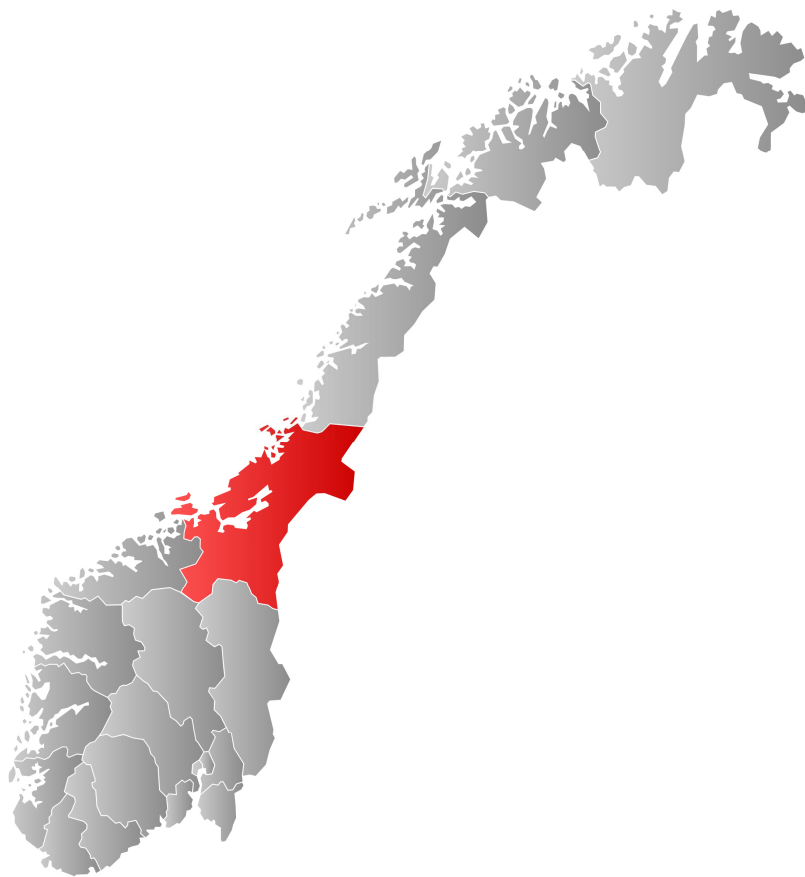
Anbefalinger

- Tilstreb systolisk BT ≤ 130 mmHg midt i livet
- Legg til rette for bruk av høreapparater
- Reduser eksponering for luftforurensning og passiv røyking
- Forebygg hodeskader
- Begrens alkoholbruk, 14-21 enheter ukentlig øker risiko for demens
- Slutt å røyke, siden det gir risikoreduksjon også sent i livet.
- Sørg for at alle barn får primær og sekundær utdanning
- Reduser fedme og assosierte tilstander som diabetes
- Vær fysisk aktivitet og oppretthold sosialt nettverk

FOREKOMST

Helseundersøkelsen i Trøndelag

Utvalg	Antall
Inviterte 70+	19417
Deltatt	9930

Fødselsdato:
DATO:

© Z.Nasreddine MD · Til norsk: M.R. van Walsem & H. Tyvoll

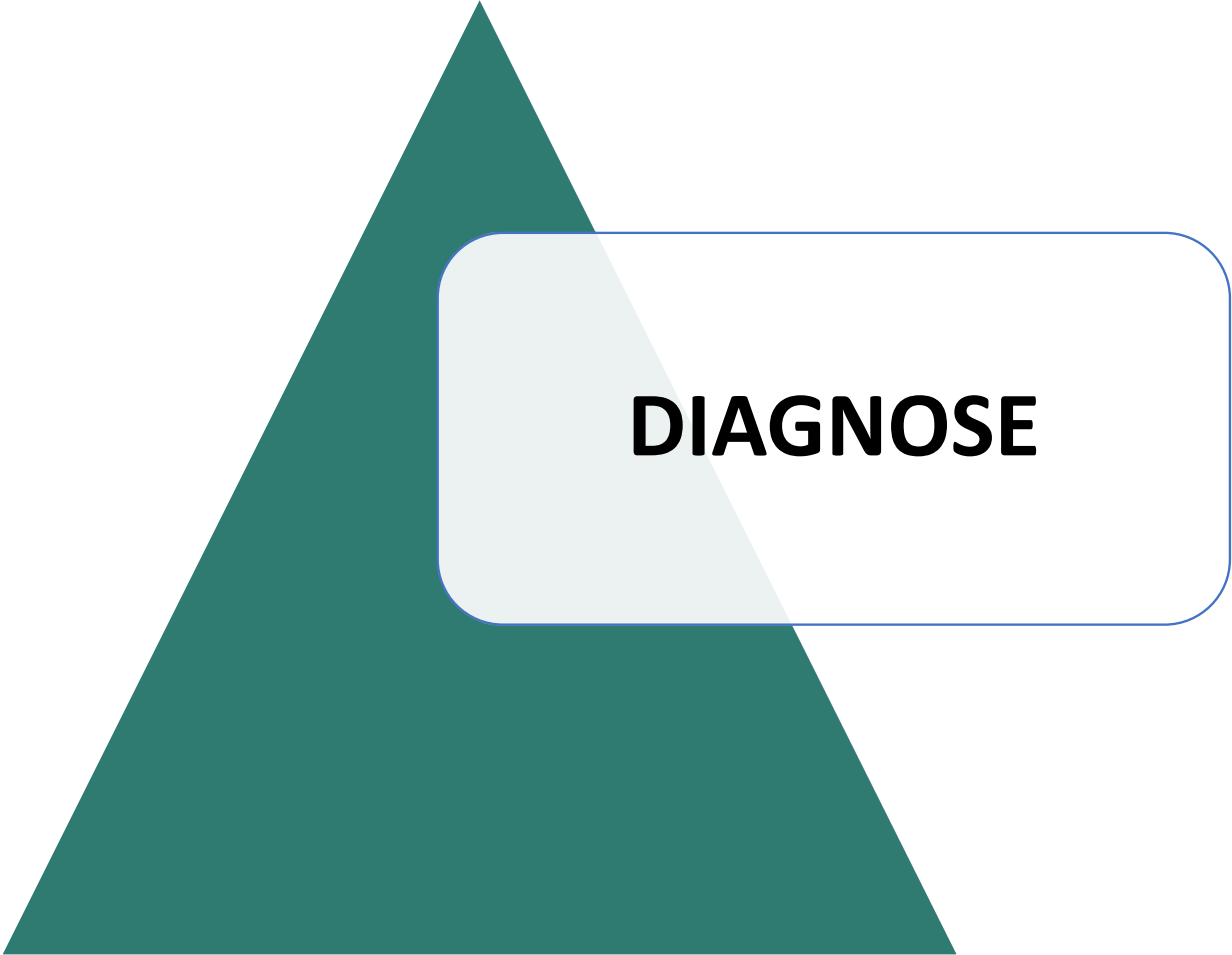
Normal $\geq 26 / 30$

Administrert av:

www.mocatest.org

Oversikt MoCA-skår stratifisert etter utdanning og alder, mean og SD

	70-74	75-80	80-84	85+	Alle aldre
Primær	23.0 (3.7) (n=1132)	22.3 (4.3) (n=951)	20.8 (4.7) (n=682)	17.1 (5.7) (n=690)	21.2 (5.0) (n=3455)
Sekundær	24.0 (3.4) (n=1509)	23.1 (3.7) (n=847)	21.5 (4.4) (n=425)	19.2 (5.1) (n=279)	22.9 (4.1) (n=3060)
Tertiær	25.6 (2.8) (n=1187)	25.2 (3.2) (n=622)	23.6 (4.1) (n=290)	20.9 (5.0) (n=137)	25.0 (3.5) (n=2236)
Alle utdanninger	24.2 (3.5) (n=3828)	23.3 (4.0) (n=2420)	21.6 (4.6) (n=1397)	18.1 (5.6) (n=1106)	22.8 (4.6) (n=8751)

DIAGNOSE

ATN

«Biologisk definisjon av Alzheimer's sykdom»

A T N biomarkører

- A
 - Aggregert β -amyloid
 - CSF $A\beta_{42}$ eller ratio $A\beta_{42} / A\beta_{40}$
 - Amyloid PET
- T
 - Aggregert fosforylert Tau (nevrofibrillære trådfloker)
 - CSF fosforylert Tau
 - Tau PET
- N
 - Nevrodegenerasjon
 - MR
 - FDG PET
 - CSF total Tau

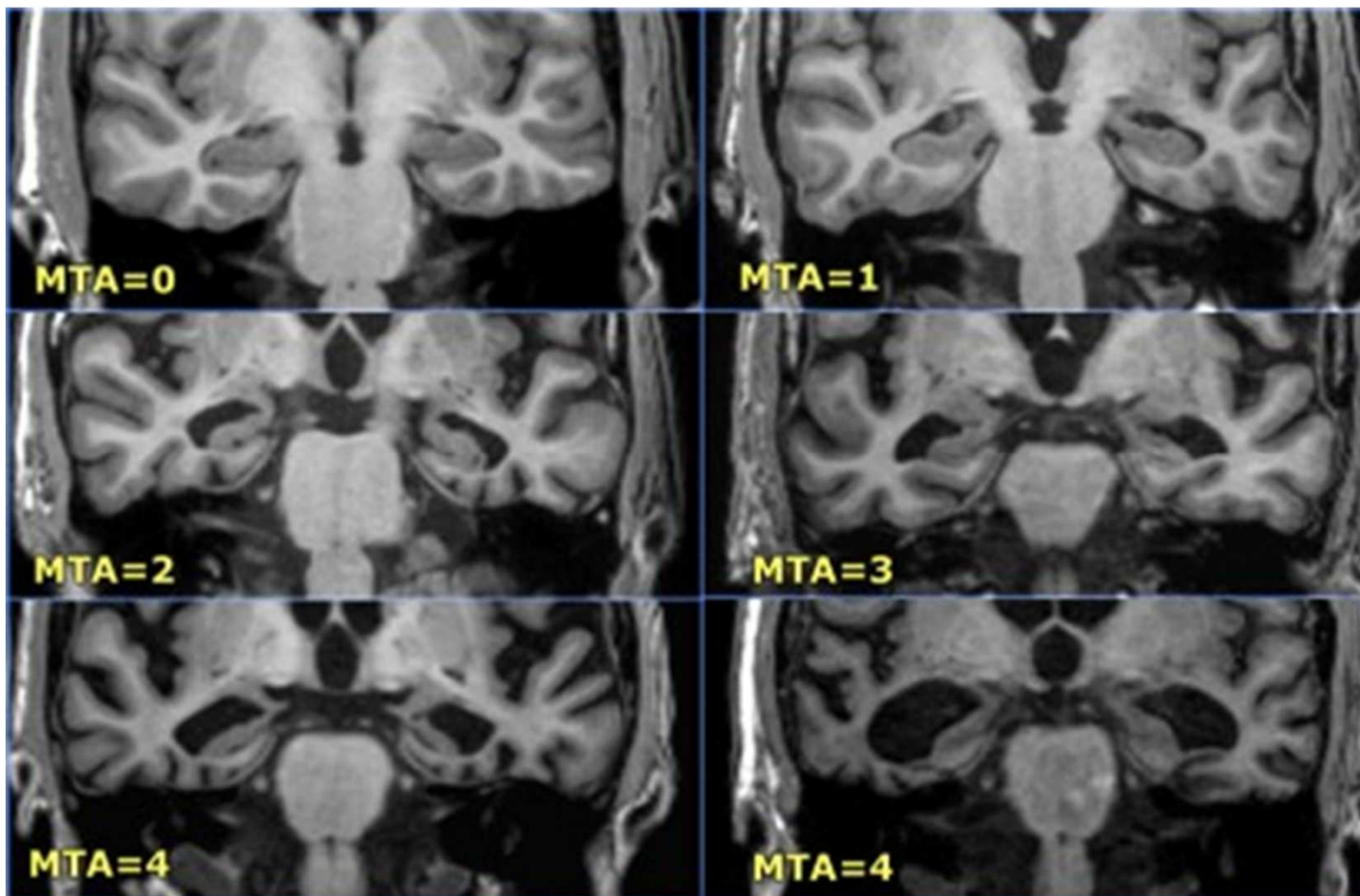
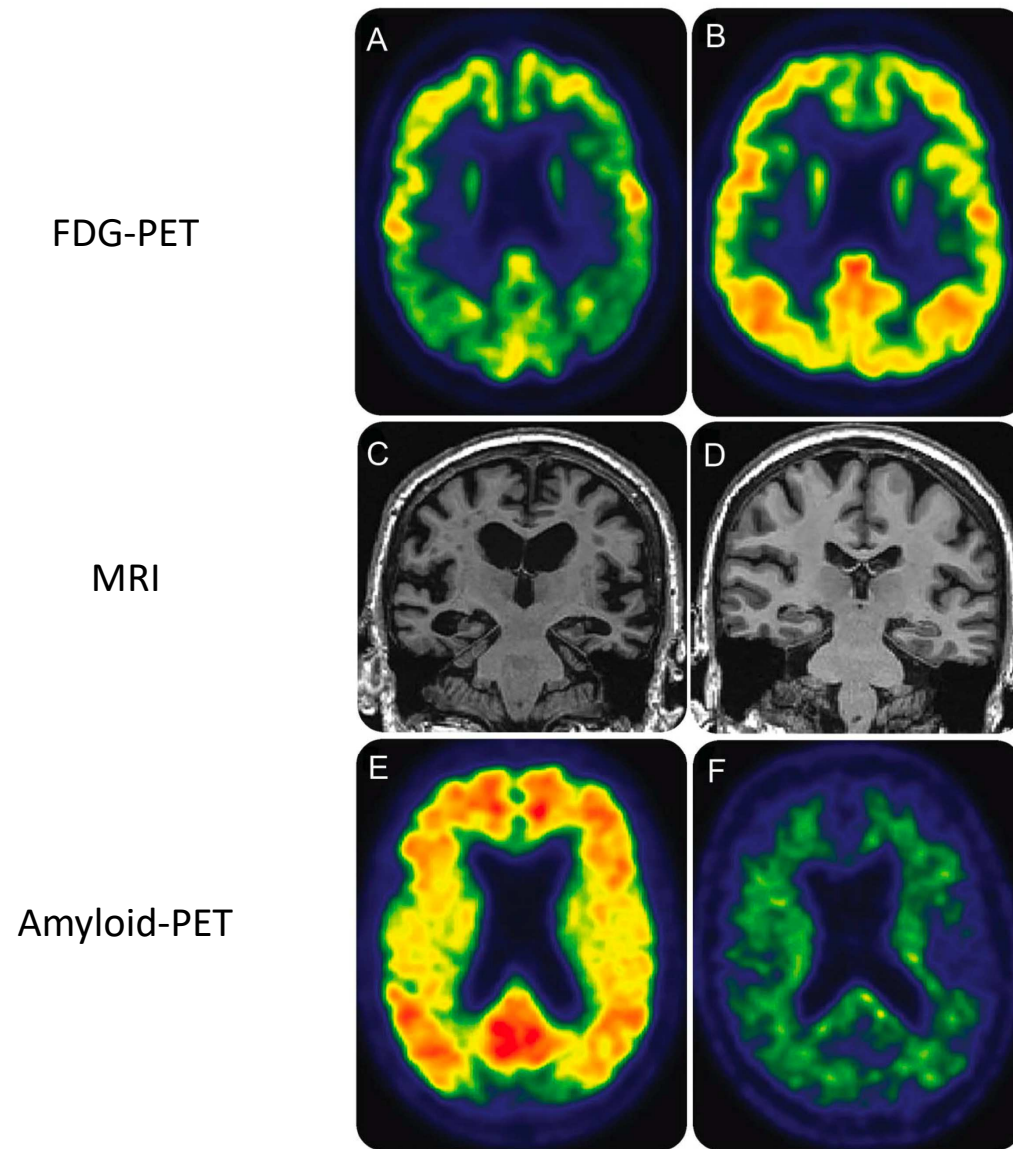

Figure 1 Images of clinically normal individuals and participants with AD

Discriminative Accuracy of Plasma Phospho-tau217 for Alzheimer Disease vs Other Neurodegenerative Disorders

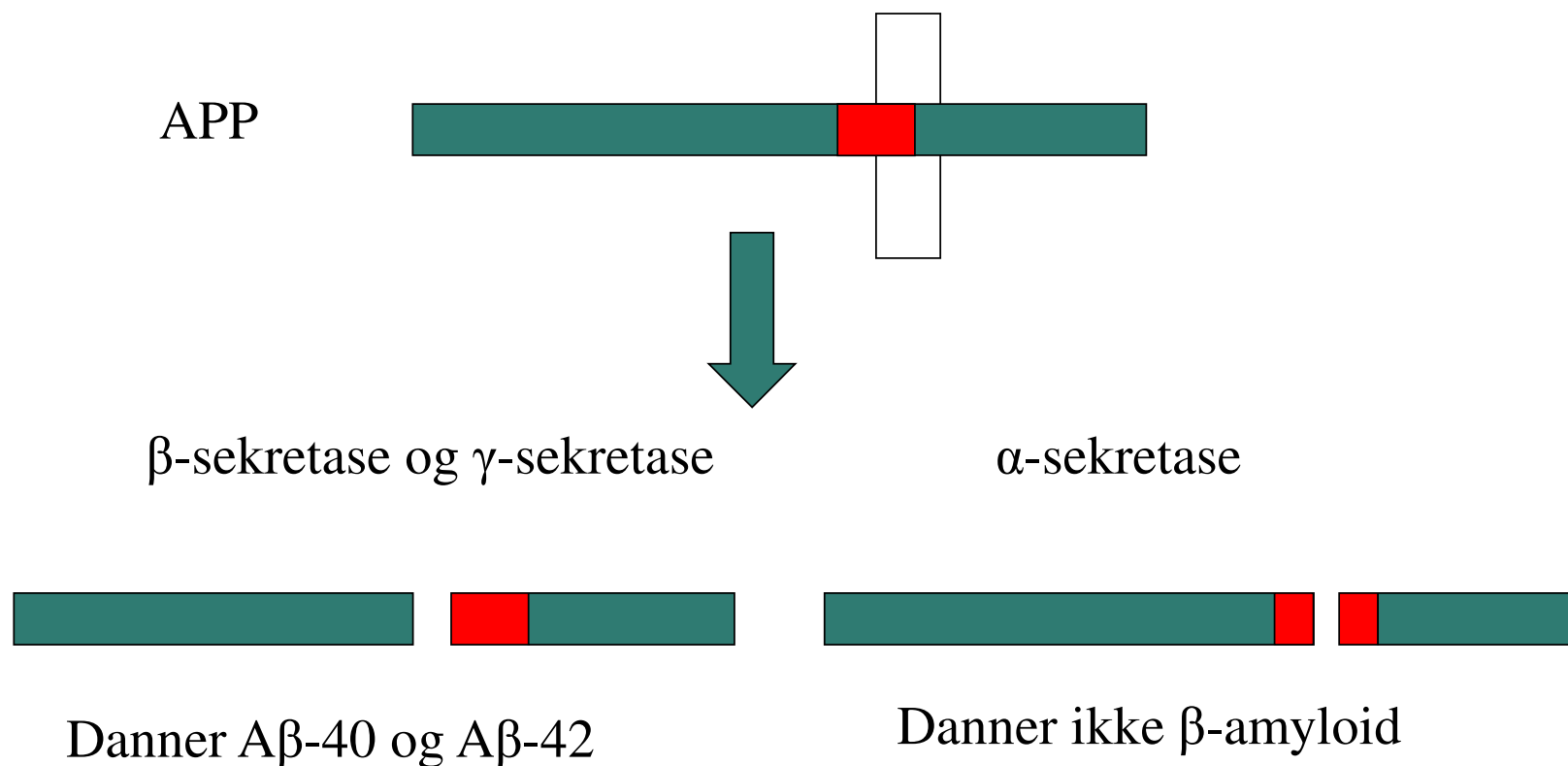
Sebastian Palmqvist, MD, PhD; Shorena Janelidze, PhD; Yakeel T. Quiroz, PhD; Henrik Zetterberg, MD, PhD; Francisco Lopera, MD; Erik Stomrud, MD, PhD; Yi Su, PhD; Yinghua Chen, MSc; Geidy E. Serrano, PhD; Antoine Leuzy, PhD; Niklas Mattsson-Carlsson, MD, PhD; Olof Strandberg, PhD; Ruben Smith, MD, PhD; Andres Villegas, MD; Diego Sepulveda-Falla, MD; Xiyun Chai, MD; Nicholas K. Proctor, BS; Thomas G. Beach, MD, PhD; Kaj Blennow, MD, PhD; Jeffrey L. Dage, PhD; Eric M. Reiman, MD; Oskar Hansson, MD, PhD

CONCLUSIONS AND RELEVANCE Among 1402 participants from 3 selected cohorts, plasma P-tau217 discriminated AD from other neurodegenerative diseases, with significantly higher accuracy than established plasma- and MRI-based biomarkers, and its performance was not significantly different from key CSF- or PET-based measures. Further research is needed to optimize the assay, validate the findings in unselected and diverse populations, and determine its potential role in clinical care.

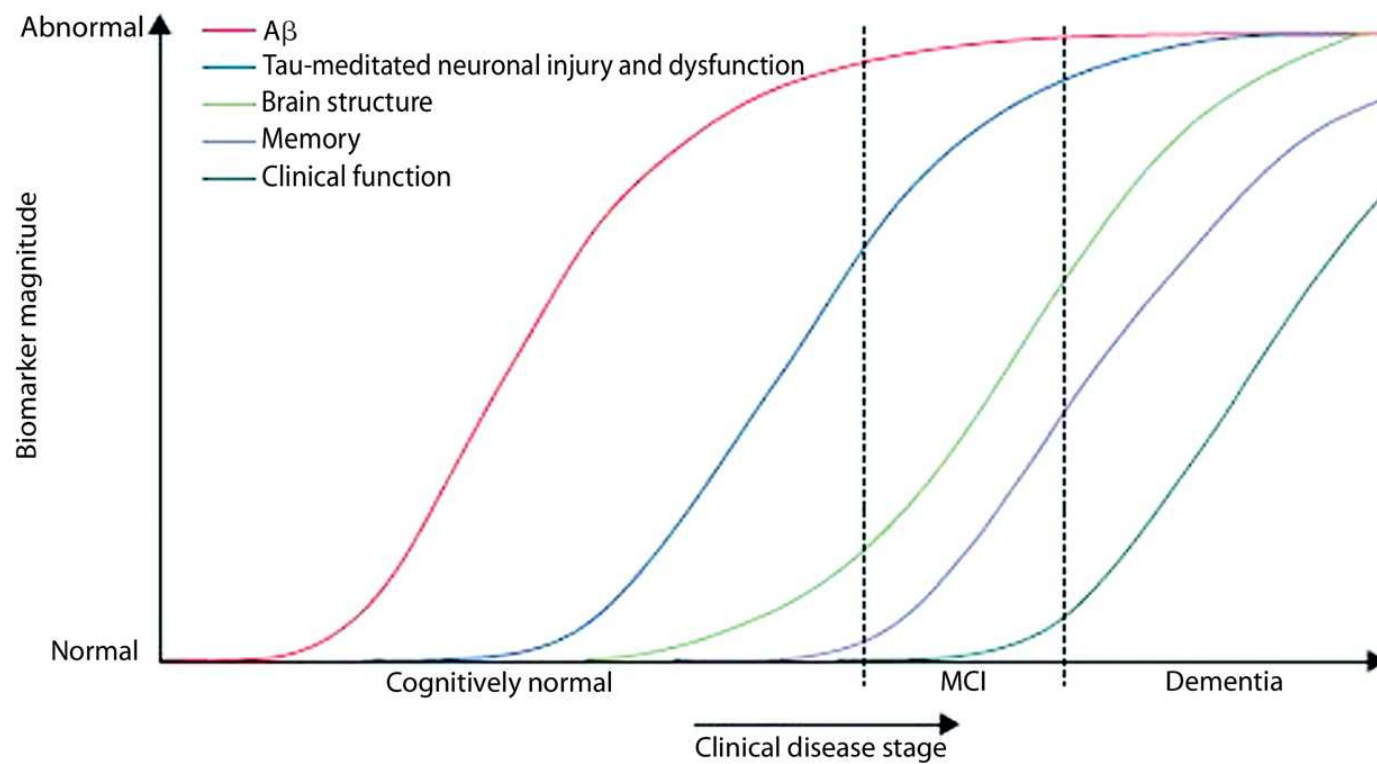

BEHANDLING

Det vi tror er årsaken til Alzheimer

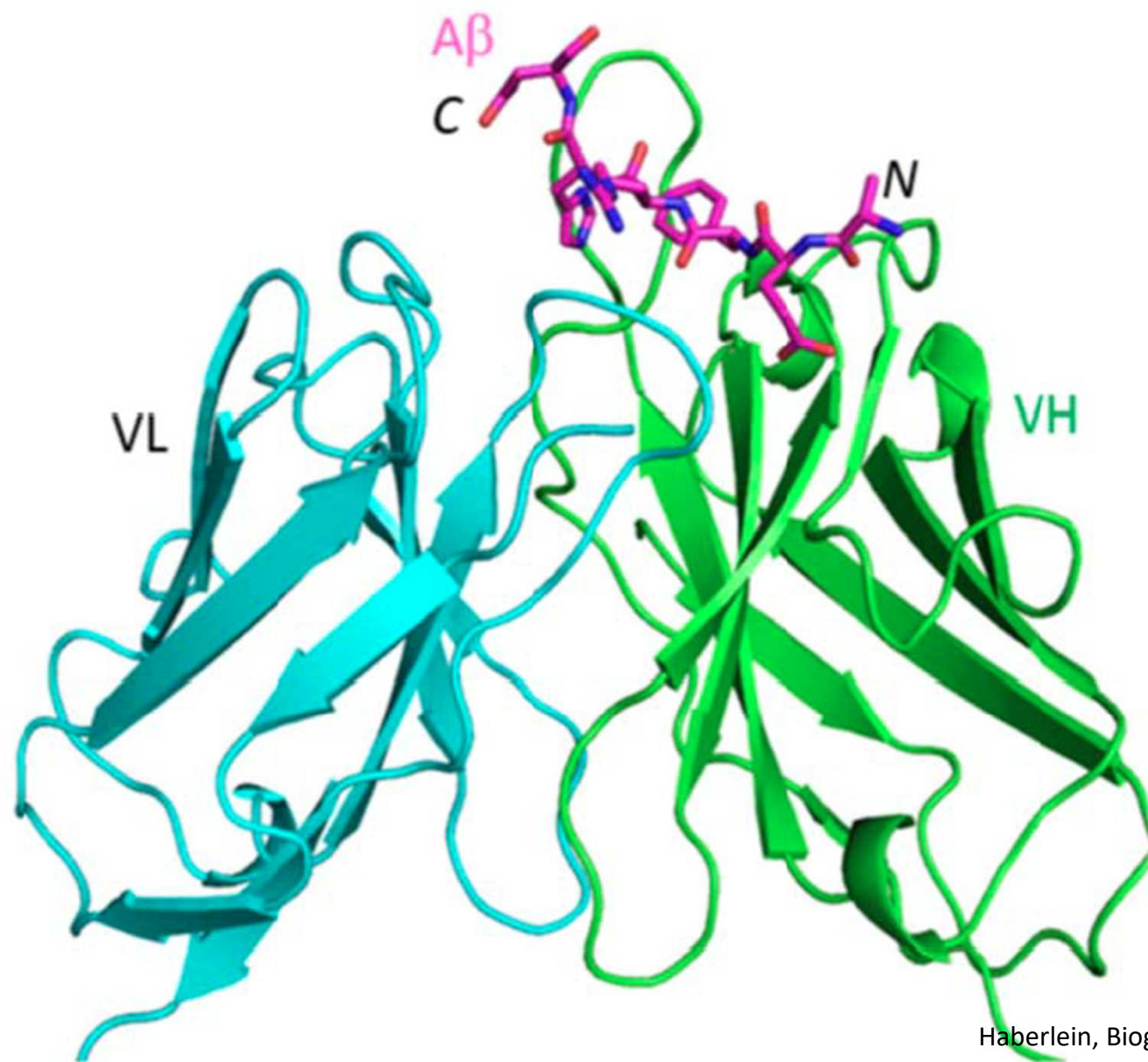
Hypothetical model of the dynamic biomarkers of the AD cascade.

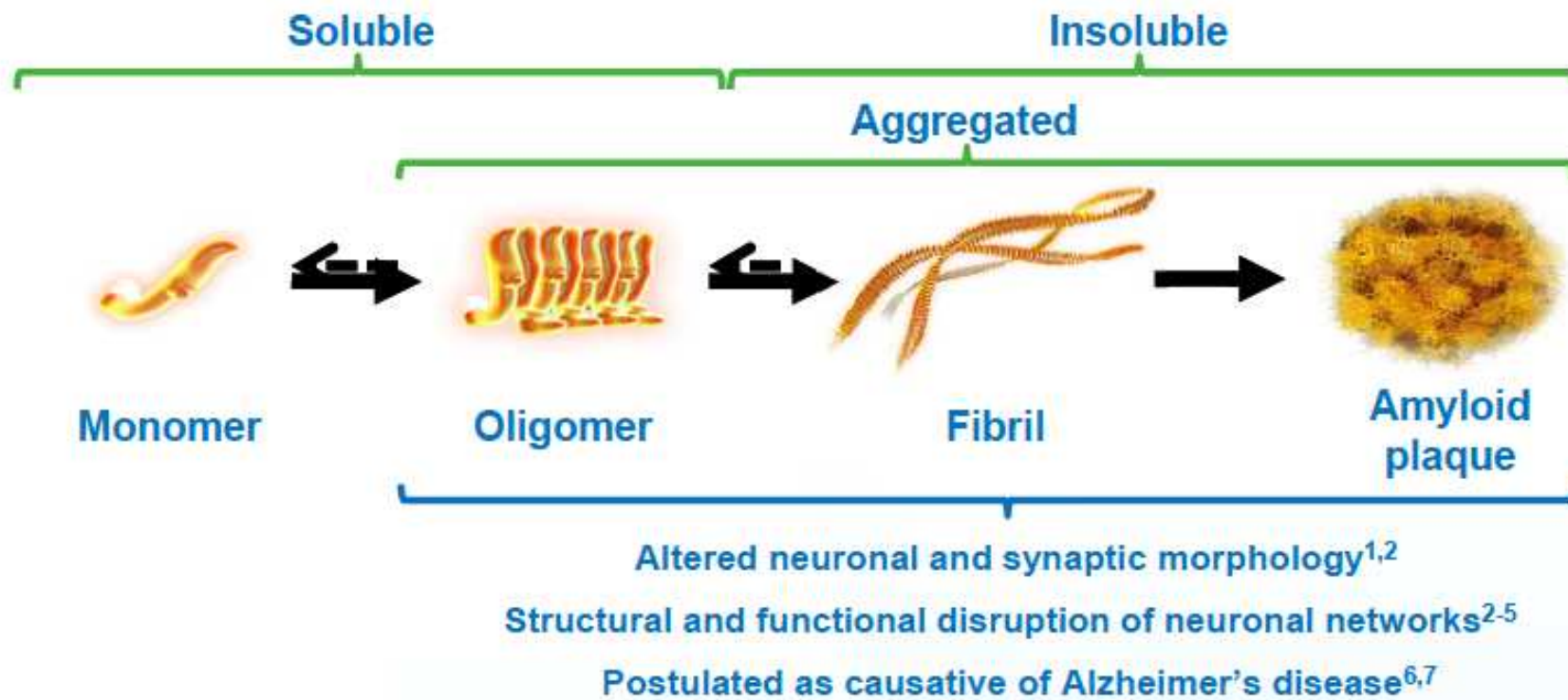
Jack C R Radiology 2012;263:344-361

Radiology

ADECANUMAB
Oppstandelsen fra
de døde?

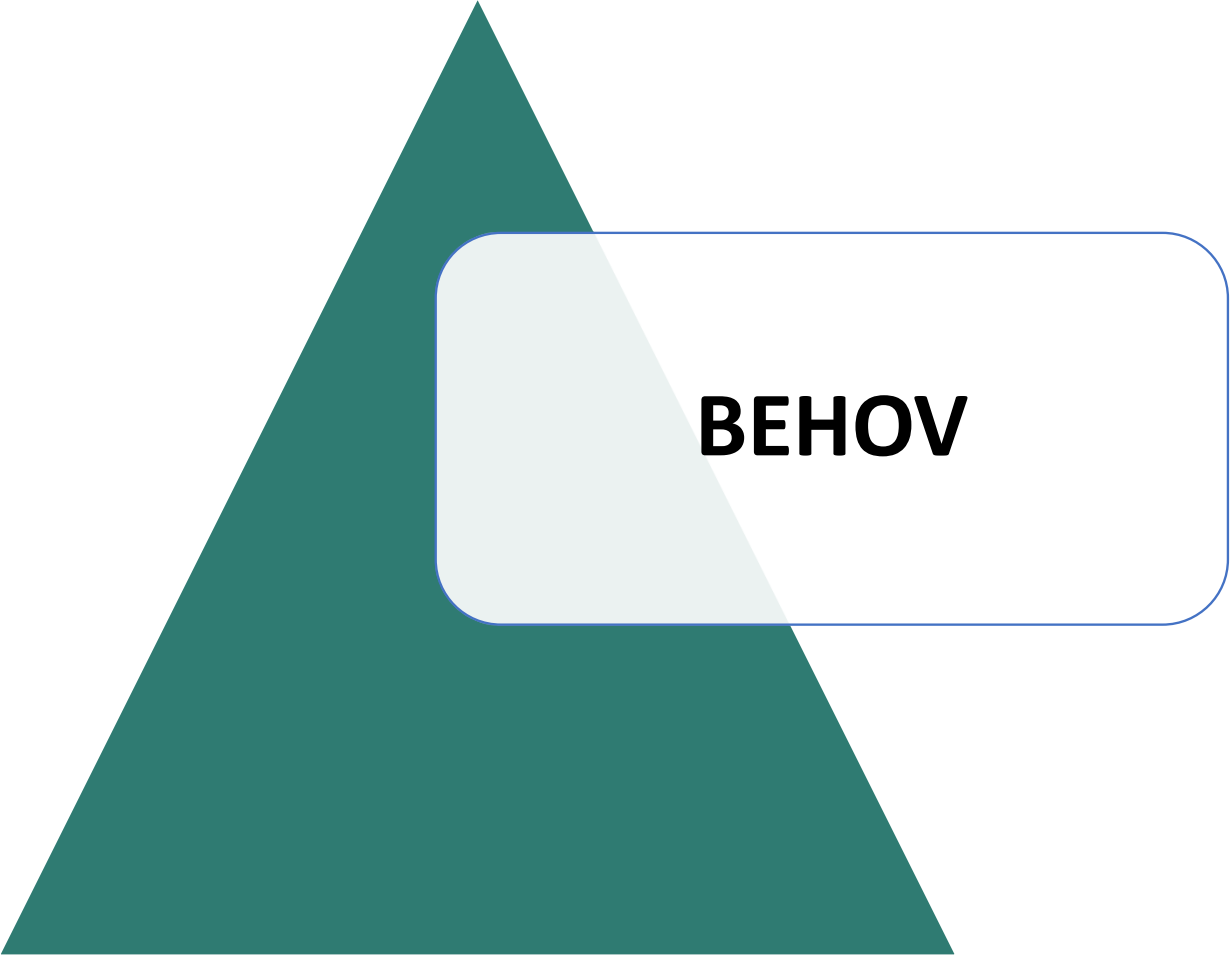

Haberlein, Biogen 2018

ADECANUMAB
Oppstandelsen fra
de døde?

2015	ENGAGE og EMERGE starter
Mars 2019	ENGAGE og EMERGE avbrytes pga ingen effekt
Nov 2019	Nye analyser viser effekt (?)
Aug 2020	FDA – «priority review»
Mars 2021	Kurerende behandling godkjent (?)

BEHOV

Anne Marie Mork Rokstad (red.)

Behov hos personer med demens

– Et kunnskapsgrunnlag for Demensplan 2020

Behov hos personer med demens

- Sammenfallende beskrivelse av behov
 - Men:
 - Personen med demens er opptatt av mestring
 - Pårørende understreker behov for tjenester
- Personen med demens
 - Bevare identitet - å kunne være seg selv
 - Også senere i forløpet
 - De viktige relasjonene til de nærmeste
 - De vanskelige valgene
 - Mening i hverdagen
- Tjenesteyterne, personen med demens, pårørende
 - Mangfold og målrettede tjenester etter diagnose
 - Møteplasser – tilhørighet og felleskap
 - Organiserte aktivitetstilbud
 - Tilpassede og fleksible tjenester i hjemmet
 - Tilgang på heldøgns tjeneste ved behov
 - Oppfølging av pårørende gjennom hele demensforløpet

BMJ Open I need to be who I am: a qualitative interview study exploring the needs of people with dementia in Norway

Elisabeth Wiken Telenius ¹, Siren Eriksen,^{1,2} Anne Marie Mork Rokstad^{1,3}

«Behovet for å være den jeg er»

1. Opprettholde kontakter

- Nære relasjoner, sårbar avhengighet av andre, endrede sosiale nettverk

2. Være aktiv og deltagende

- Oppleve glede og entusiasme, oppleve mening og mestring i hverdagen

3. Leve i øyeblikket

- Ikke bekymre seg om framtiden

Demens i Norge

Etter at dette opptaket ble gjort er resultatene fra forekomststudien publisert.

Studien viste at:

- 14,6% har demens i gruppen 70+
- Demens er mer vanlig blant kvinner enn blant menn
- Totalt estimat pr i dag: 101 000 personer med demens
- Tallet vil øke til 237 000 i 2050 og til 380 000 i 2100

Du finner mer informasjon på demenskartet.no